

2021

Spesielle miljøtiltak i jordbruket

Steinkjer kommune

Vedtatt i møte med faglagene 28.10.2020

INNHALDSFORTEGNELSE

<i>Innledning</i>	3
<i>Generelle prioriteringer og presiseringer</i>	3
<i>Søknad og søknadsfrister</i>	5
<i>Forurensningstiltak</i>	7
<i>A) Hydrotekniske anlegg</i>	8
<i>B) Særskilte bygningsmessige tiltak</i>	8
<i>C) Økologiske rensertiltak</i>	10
<i>D) Miljøplantinger/leplanting</i>	11
<i>E) Omlegging til ekstensiv grasproduksjon på erosjonsutsatte arealer</i>	11
<i>Kulturlandskapstiltak</i>	12
<i>A) Bevare og fremme biologisk mangfold</i>	12
<i>B) Bekjempelse av fremmede arter</i>	14
<i>C) Holde gammel kulturmark i hevd</i>	14
<i>D) Fremme tilgjengelighet og opplevelseskvalitet</i>	15
<i>E) Bevaring av kulturminner og kulturmiljøer</i>	16
<i>F) Bevare verneverdige bygninger</i>	17
<i>Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter</i>	18
<i>Prioriteringer</i>	19

Innledning

Tilskuddsmidlene til spesielle miljøtiltak i jordbruket er en del av Landbrukets utviklingsfond (LUF). Av forskrift for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket av 4. februar 2004 (FOR-2004-02-04-448), fremgår at kommunen skal fastsette overordnede retningslinjer for prioritering av søknader. Slike retningslinjer skal utarbeides i dialog med Fylkesmannen og næringsorganisasjonene lokalt.

Gjeldende forskrifter og rundskriv

Midlene skal forvaltes i henhold til gjeldende forskrift:

- Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket fastsatt av Landbruks- departementet 4. februar 2004 nr.448 (sist endret 2017).

I tillegg skal midlene brukes i henhold til enhver tid gjeldende rundskriv fra Landbruksdirektoratet, samt tildelingsbrev fra Fylkesmannen for gjeldende år.

Generelle prioriteringer og presiseringer

Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket, § 1, 2 og 3 angir mål og avgrensinger for bruken av virkemidlene. Innenfor disse rammene kan kommunen foreta prioriteringer.

§ 1. Formål

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for prosjekter/tiltak på landbrukseiendommer jf. jordloven § 12, samt i områder vernet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

§ 3. Vilkår

Tilskudd kan innvilges til foretak der det foregår en tilskuddsberettiget produksjon på landbrukseiendommen, og som oppfyller vilkårene i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2 og § 3 eller § 4. Det må foreligge tillatelse fra landbrukseiendommens eier til gjennomføring av prosjekt eller tiltak som nevnt i denne forskriftens § 4 og § 5.

Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med.

Søker må oppfylle vilkår i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging. Det skal føres journal over plantevernmidler som brukes, med opplysninger om navn på plantevernmiddelet, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Søker må videre ha kart over jordbruksarealene foretaket til enhver tid disponerer, samt andre arealer som foretaket disponerer eller som er av betydning for eller som er påvirket av jordbruksdriften. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet.

Dersom arealene er leid bort må søker likevel kunne dokumentere at vilkårene i første og tredje ledd er oppfylt.

Det kan settes vilkår for innvilgning av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak. Frist for gjennomføring av prosjekt etter § 4 og tiltak etter § 5 er 3 år fra hvert tilskudd ble innvilget, med mindre kommunen har satt en

kortere frist ved innvilgelsen av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra den dato tilskuddet ble innvilget.

- Det kreves at søkeren overholder aktuelle lover og forskrifter. Tiltak som er i strid med planer eller planvedtak etter plan- og bygningsloven kan ikke gis tilskudd.
- Tiltak for å bevare og bruke kulturminner og kulturmiljøer i skog og utmark omfattes ikke av denne ordningen med mindre det dreier seg om kulturminner knytta til jordbruksdrift, og når slike tiltak vil bidra til gode helhetsløsninger for kulturlandskapet.
- Ved innvilgning av tilskudd til tiltak eller prosjekter kan kommunen stille vilkår som gjelder inntil 10 år fra tilskudd er utbetalt. **Tilskuddsberettiget arbeid må ikke påbegynnes før plan, tegninger m.v. er godkjent og søknaden eventuelt er innvilget.** Videre må det, for freda kulturminner (inkludert freda bygninger), være gitt nødvendige tillatelser fra den regionale kulturminne-forvaltningen (jfr. kulturminneloven). Tiltak på ikke-freda kulturminner bør vurderes i samråd med kulturminneforvaltningen.
- Kostnader til planlegging kan tas med i kostnadsoverslaget. Dersom slike kostnader utgjør mer enn 5 % av tilskuddsgrunnlaget må de kunne dokumenteres.
- Det kan gis tilskudd til tiltak på landbrukseiendommer i områder vernet etter naturmangfoldloven og/ eller kulturminneloven når vernebestemmelsene forutsetter skjøtsel ved aktivt landbruk. For områder og objekter som er vernet etter kulturminneloven, forutsettes at tiltak planlegges og godkjennes i samråd med regional kulturminneforvaltning. For områder som er vernet etter naturmangfoldloven, forutsettes at tiltak planlegges og godkjennes i samråd med fylkesmannens miljøvernavdeling. Tilsvarende gjelder i områder hvor det foreligger verneforslag eller hvor det er igangsatt arbeid med vern etter kulturminneloven eller naturmangfoldloven. Vurdering av naturmangfoldlovens §§ 8 – 12 skal gjennomføres som en del av saksbehandlingen, jf. § 7 i naturmangfoldloven. Tiltaket må være i samsvar med de prioriteringer som er satt i forbindelse med gjennomføringen av vannforskriften. Se opplisting av vassdrag s 19.

Søkere som har innvilgede, men ikke gjennomførte prosjekter fra før, prioriteres ikke.

Søknad og søknadsfrister

Søknadsfrister er 1. mars og 1. september 2021

- Søknaden leveres elektronisk
- Det logges på via Altinn. Lenke til søknad ligger på framsida til Landbruksdirektoratet (<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/>)
- Søknader vil bli behandlet i samsvar med gjeldende retningslinjer
- Det gis ikke tilskudd til tiltak som er påbegynt eller utført
- Søknad om SMIL-tilskudd på landbrukseiendom skal undertegnes av søkeren. Dersom søkeren ikke er eier av landbrukseiendommen, skal det foreligge skriftlig samtykke fra landbrukseiendommens eier

Søknaden skal inneholde

1. Beskrivelse av tiltak/ prosjekt
  - Formål med tiltaket, beskrivelse av tiltaket
  - Oversikts- og detaljkart som viser landbrukseiendommens beliggenhet
  - Fotografier som viser arealer, bygninger og/eller elementene det søkes tilskudd for.
  - Planer: tiltakets omfang, framdriftsplan, arbeidsbeskrivelse, kart, tegninger m.m.
  - Spesifisert kostnadsoverslag og finansieringsplan. Mva skal framgå av oppsettet
  - For bygninger - kostnadsoverslag fra bygningskyndig, beskrivelse av bygning og eventuell bygningsskade, nåværende og framtidig bruk, samt eventuell omtale av verneverdi
2. Områdets status i kommuneplanen
3. Eventuell fredningsstatus i medhold til kulturminnelov, naturvernlov eller regulering til spesialområde etter plan- og bygningsloven
4. Skriftlige avtaler fra grunneier (gjelder søkere som ikke eier landbrukseiendommen)
5. Avtale om gjennomføring av fellestiltak

Ved hydrotekniske anlegg skal det i tillegg vedlegges plan for prosjektet, som bør inneholde.

- Beskrivelse av eksisterende anlegg, og problemer knyttet til dette
- Beskrivelse av nedslagsfelt og avrenning
- Kart med nedslagsfelt og løpets beliggenhet
- Dimensjonering av rør, hvilken type rør plast/betong
- Beskrivelse av eventuelle andre materialer til prosjektet
- Lengdeprofiler som viser terreng, pelpunkt, botn nytt rør, kummer, fall i o/oo og relative høyder.

Plan for enklere/mindre prosjekter kan diskuteres i samråd med saksbehandler i kommunen.

Utbetaling

Innvilget tilskudd utbetales etter skriftlig anmodning fra tilskuddsmottaker på grunnlag av godkjent sluttregnskapet. Anmodning om utbetaling av tilskudd kan registreres via Altinn. Det kan foretas utbetalinger

på grunnlag av godkjent dokumentasjon etter hvert som deler av prosjektet eller tiltaket utføres. Minst 25 % av tilskuddet holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent.

Administrasjon, klage og dispensasjon

Kommunen kan prioritere mellom tiltak innenfor tildelt tilskuddsramme. Fellestiltak prioriteres foran enkelttiltak. Kommunen har tildelingsmyndighet og avgjør søknaden.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages til fylkesmannen, jmf lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. IV.

Forurensningstiltak

Området omfatter tiltak for å redusere:

- Risikoen for erosjon på jordbruksarealer og i vannløp
- Avrenning av næringsstoffer fra jordbruksarealer
- Forurensende utslipp fra jordbruket til jord luft og vann

Målsettinger kommunen har satt for ulike vannforekomster i sitt arbeid med vannforskriften skal ivaretas i behandling av disse søknadene. Tiltak hvor man tenker helhetlig for vassdrag med utfordringer bør prioriteres.

Søknader om tiltak i vassdrag med årssikker vannføring, vil bli sendt på høring til NVE i tråd med vannressursloven.

Ordningen omfatter

- A) Hydrotekniske anlegg
- B) Særskilte bygningsmessige tiltak
- C) Økologiske rensetiltak
- D) Miljøplantinger
- E) Omlegging til ekstensiv grasproduksjon på erosjonsutsatte arealer

De enkelte tiltakene er nærmere beskrevet under.

A) Hydrotekniske anlegg

Dette omfatter eksisterende anlegg for oppsamling og transport av vann, og som ikke fungerer tilfredsstillende mht. forurensingshensyn, erosjon og arealavrenning. Dette kan resultere i at vannet graver og fjerner jord og næringsstoffer fra dyrka mark eller i selve vannløpet.

Eksempler på tiltak som kan prioriteres

- oppdimensjonering av eksisterende lukka løp
- avskjæringsgrøfter
- terrengforming for bedre kontroll med overflatevann
- utforming og sikring av innløp til lukka løp
- nedløpskummer for inntak av overflatevann til lukka løp
- utforming og sikring av utløp fra lukka til åpent løp
- åpne løp til erstatning for lukka løp
- forebygging mot erosjon i åpne løp (som terskler eller kontinuerlig forbygning)

Det skal legges vekt på tiltakets forventede effekt mht. erosjonsreduksjon og biologisk mangfold. I åpne vassdrag bør tiltakene bidra til å opprettholde vannspeil også ved låg vannføring. Det må stilles strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse av tiltaket mht. å ta unna og tåle flomvannføring. Dette betyr bl.a. bruk av gjeldende standarder og typetegninger.

Tilskudd

Det kan gis inntil 70 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag. Det skal ikke gis tilskudd til utbedringsarbeider som skyldes mislighold av vedlikeholdsansvar i evt. opprinnelig plan for anlegget. Ordinær drenggrøfting omfattes ikke av ordningen.

B) Særskilte bygningsmessige tiltak

Dette omfatter tiltak i og i tilknytning til driftsbygning eller driftsopplegg.

Følgende tiltak kan prioriteres

- Oppsamlingsanlegg for avløp fra veksthus
- Anlegg for *opsamling av avrenning* fra rundballelagring, utesilo, foringsplasser og utekveer
- Det kan også gis tilskudd til høytørkeanlegg for høy fra erosjonsutsatt areal som permanent legges om fra åpen åker til gras, men dette vil bli lågt prioritert
- Tett overdekke på gjødselkum, der tiltaket er av varig karakter tilpasset det aktuelle lageret og vil dempe utslipp til luft

opsamling av avløp fra veksthusanlegg,
og. Det skal ikke gis tilskudd til

utbedringsarbeider som skyldes mislighold av vedlikeholdsansvar i evt. opprinnelig plan for anlegget.

Midlene brukes først på tiltak som gjelder utbedringer på gårdsbruk som sokner til prioriterte vassdrag jamfør oppfølging av vannforskriften i Steinkjer kommune. Se liste over prioriterte vassdrag s 19.

C) Økologiske rens tiltak

Fangdammer og andre økologiske rens tiltak skal redusere negative miljøvirkninger av erosjon og avrenning av næringsstoffer og plantevernmidler ved hjelp av naturens selvrensingsevne.

Følgende tiltak kan prioriteres

- Vegetasjonssoner
- Fangdammer/rensedammer/våtmarker
- Plantevernmidler – rens tiltak for å redusere tap av plantevernmidler (biobed)

Det skal legges vekt på tiltakets forventede effekt mht. tilbakeholdelse av jord og næringsstoffer og mht. biologisk mangfold. For fangdammer og lignende må det stilles strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse, jamfør kommentar under *hydroteknikk*. Det vises også til informasjons- og planleggingsmateriell fra Landbruksdepartementet 1998.

D) Miljøplantinger/leplanting

Dette omfatter etablering av varig vegetasjon i jordbruksområder, med tilplanting av busker og trær.

Følgende tiltak kan prioriteres

- Klimaplantinger for bedring av lokal- og mikroklima for husdyrhold, planteproduksjon og bygninger
- Landskapsplantinger for å øke grønnstruktur og forbedring av landskapsbildet

For alle tiltak skal økt biologisk mangfold være et viktig kriterium for prioritering. Det vises også til informasjons- og planleggingsmaterieell fra Landbruksdepartementet 1998.

Tilskudd

Det kan gis inntil 70 % tilskudd av godkjent kostnadsoverslag til fellestiltak, og inntil 60 % til enkelttiltak.

E) Omlegging til ekstensiv grasproduksjon på erosjonsutsatte arealer

Dette omfatter omlegging fra åpen åker til grasproduksjon med redusert gjødslingsintensitet, tilsvarende 70 % av normgjødsling og fravær av plantevernmiddelbruk. Det stilles som betingelse at omlegging til grasproduksjon gjøres permanent. Ved fornying av enga skal dette gjøres midtsommers slik at det er etablert nytt plantedekke innen høsten.

Følgende tiltak kan prioriteres

- Inngjerding av omlagt og naturlig tilgrensende eller mellomliggende arealer
- Framføring av drikkevann
- Tilplanting for le eller skygge for beitedyr

Prioritering bør avhenge av

- Høg erosjonsutsatthet (se retningslinjer for beregning av tilskudd til endra jordarbeiding)
- Forurensningstilstanden i nærmeste resipient/vassdrag

Ordningen vil bli lågt prioritert i Steinkjer kommune.

Tilskudd

Det kan gis tilskudd inntil 30 % av godkjent kostnadsoverslag, begrenset oppad til 200 kr pr. dekar omlagt areal.

Kulturlandskapstiltak

Området omfatter tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet.

Ordningen omfatter

- A) Bevare og fremme biologisk mangfold
- B) Bekjempelse av fremmede arter
- C) Holde gammel kulturmark i hevd
- E) Bevaring av kulturminner og kulturmiljøer
- D) Fremme tilgjengelighet og opplevelseskvalitet i kulturlandskapet
- F) Ta vare på verneverdige bygninger

De enkelte tiltakene er nærmere beskrevet på de påfølgende sidene.

A) Bevare og fremme biologisk mangfold

Biologisk mangfold er mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene.

Gammel kulturmark er arealer med vegetasjon utformet ved slått, beiting, styving, brenning eller andre driftsformer gjennom en lang periode, ofte uten tilførsel av gjødsel, og med et plante- og dyreliv som skiller seg fra det som ellers kan være vanlig i området. Slik kulturmark kjennetegnes også ved spor etter gamle driftsmåter (i terrengoverflaten, rydningsrøyser, murer, styvingstrær, m.m.) og andre kulturminner i området (gravhauger, hustuffer, m.m.). Arealene er ikke preget av moderne jordarbeiding, men er dominert av naturlig gras- og urtevegetasjon. Det kan også være innslag av små, tidligere dyrka åkrer i gammel kulturmark.

Tiltakene skal fremme biologisk mangfold gjennom å ivareta planter og dyr i kulturlandskapet og kulturbetinget plante- og dyreliv på gammel kulturmark. Tiltakene skal bidra til å bevare livskraftige

bestander og opprettholde leveområder og spredningsveier for planter og dyr i eller i tilknytning til kulturlandskapet. Videre skal tiltakene ivareta gammel kulturmark og fremme ivaretagelse av det biologiske mangfoldet og landskapsbildet knyttet til den gamle kulturmarka.

Aktuelle tiltak kan være etablering, restaurering, utbedring og skjøtsel av områder og landskapselementer som bidrar til å utvikle og ivareta leveområder og spredningsveier for planter og dyr, istandsetting og skjøtsel gjennom beiting, brenning, slått eller styving.

Følgende vilkår ligger til grunn for tildeling av midler

- Det skal ikke brukes kunstgjødsel eller blautgjødsel på disse arealene
- Oppslag av trær og busker som ikke holdes nede av dyra skal ryddes manuelt
- Hogst og tynning av kantvegetasjon og rensking av bekker og grøfter skal være i samsvar med forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket
- Det skal tas vare på gamle trær og einer
- Området skal i minst 10 år etter engangstiltaket er gjennomført, brukes som beitemark/ slåttemark

Tilskudd

Tilskudd til inngjerding av gammel kulturmark gis et tilskudd på inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag, og rydding av gammel kulturmark inntil 70 % tilskudd.

Biologisk mangfold gis tilskudd på inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag. I særlige verdifulle områder og for tiltak som medfører stor ulempe eller merarbeid for søker, kan kommunen gjøre unntak og gi høyere tilskudd.

Tiltak som innebærer store kostnader i forhold til den effekten som kan påregnes vil bli lågt prioritert, og føre til redusert tilskuddsprosent.

B) Bekjempelse av fremmede arter

Tiltak som legger til rette for økt biologisk mangfold kan være etablering av varig vegetasjon for økt omfang av naturlig grønnstruktur, økt trivsel og forbedring av landskapsbildet (landskapsplantinger). Jordbruksavtalen i 2017 åpner for å kunne gi SMIL-tilskudd til bekjemping og hindre spredning av skadelige fremmede arter, for eksempel hønsehirse og kjempespringfrø.

Følgende objekter og tiltak vil bli prioritert

Ordningen omfatter bekjempelse av fremmede arter som er beskrevet i Norsk svarteliste for arter og gjelder for tiltak som er i tråd med handlingsplan mot fremmede arter i Trøndelag. Tilskudd kan kun gis til tiltak som berører arealer i jordbrukets kulturlandskap.

Vilkår

- Tiltaket skal ha en varighet på minst tre år, hvor oppfølging av skjøtsel inngår i tiltaket.
- Tilskudd gis som et engangstilskudd. Tiltaket med tilskuddsmidler kan ikke en varighet utover 5 år.
- Tiltaket skal følge krav om registrering og dokumentering i artskart eller artsobservasjoner, både i oppstarten av tiltaket, og ved oppfølging.
- Aktuell lokalitet skal overvåkes jevnlig etter oppstart av behandling, og det skal dokumenteres effekt og overlevelse i artsdatabasen for hvert år.
- Kommunen skal motta årlig rapport på oppfølging av tiltaket, og sørge for at informasjon blir oppdatert i artskart eller artsobservasjoner.
- Nært vann og vassdrag skal det helst foretas mekanisk bekjemping. Dersom det må brukes kjemisk bekjempelse så skal regelverket for bruk av plantevernmidler følges. Når arealet med fremmede arter er kantvegetasjon for dyrkaareal og det skal brukes plantevernmidler så må kommunen søkes om dispensasjon fra forskrift om produksjonstilskudd.

Krav til dokumentering i artskart eller artsobservasjoner:

- Lokaliteten skal kartlegges for antall planter
- Lokaliteten skal koordinatfestes med GPS-punkt, og flate skal tegnes inn
- Det skal tas bilder som legges inn i artsdatabasen før og etter tiltak
- Behandling skal starte år 1 og legges inn minst 1 uke etter at lokaliteten er stedfestet, oppfølging må skje jevnlig minst 3 uker etter behandling, og oppdatert informasjon om overlevelse og effekt skal registres i artsdatabasen hvert år i prosjektperioden.

Tilskudd

Det kan gis tilskudd på inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag.

C) Holde gammel kulturmark i hevd

Denne ordningen omfatter objekter som urterike slåtteenger, lyngheier, gammel beitemark, strandenger med mer, som innehar et plante- og dyreliv som skiller seg ut fra arealer med ordinær jordbruksdrift. Områdene defineres som arealer med vegetasjon som er utformet ved slått, beiting, brenning eller andre driftsformer gjennom lang tid uten tilførsel av husdyr- og/eller handelsgjødsel. Tiltak for å fremme biologisk mangfold i skog og utmark omfattes bare dersom den aktuelle lokaliteten er gammel kulturmark. Dette kan for eksempel være utslåtter eller seterområder. Etablering av beite på areal som ikke kan klassifiseres som gammel kulturmark (for eksempel i skog/utmark) er ikke et SMIL-tiltak. Det kan vurderes om slike tiltak kan være aktuelle innenfor ordningen «Tiltak i beiteområder».

Vilkår

- Tilskudd skal bidra til tiltak for å ta vare på gammel kulturmark, biologisk mangfold knyttet til kulturmarka og et åpent og særpreget landskapsbilde. Arealene skal holdes i hevd og driftsformer videreføres
- Det kan søkes om tilskudd til rydding, skjøtsel, vedlikehold, restaurering og begrensede investeringer som vil utgjøre en merkostnad eller merarbeid i forhold til det en kan regne med ved vanlig jordbruksdrift

Tilskudd

Det kan gis tilskudd på inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag til gjerdetiltak og inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag til andre tiltak innen rydding og restaurering av kulturmark.

D) Fremme tilgjengelighet og opplevelseskvalitet

Tiltak skal bedre muligheten for ferdsel til fots og opplevelse av jordbrukets kulturlandskap gjennom friluftsliv og rekreasjon. Det er et mål å skape sammenhengende sti- og turveinett knyttet til landbruksveiene, til viktige linjedrag i landskap og forenkle adkomst til skog, utmark eller strandsoner. Det gis ikke tilskudd til tiltak for å legge forholdene til rette for ferdsel med motorkjøretøy. Det er imidlertid viktig å legge forholdene til rette for parkering ved inngangen til sti- og turveinettet som fører inn til kulturminner/ kulturlandskap. Tilskudd til P-plass vil kunne ytes i noen grad. Tilrettelegging og skjøtsel av kulturminner skal avklares med Nord-Trøndelag fylkeskommune ved fylkesarkeologen.

Følgende objekter og tiltak vil bli prioritert

- Gamle, verneverdige eller freda stier som har stor kulturhistorisk verdi
- Stier med betydning for allmennheten og områder knyttet til næringsliv
- Etablering, utbedring, rydding og vedlikehold av stier og turveier i jordbruksområder
- Merking av ferdselsårer og enkel informasjon

Vilkår

Det kreves skjøtelsplan for å sikre vedlikeholdet framover.

Skilt før utsetting langs Giltmarkveien i Kvam

Tilskudd

Det kan gis tilskudd fra denne ordningen på inntil 70 % av

godkjent kostnadsoverslag.

E) Bevaring av kulturminner og kulturmiljøer

Ordningen har som formål å ta vare på spor etter menneskers virksomhet i kulturlandskapet gjennom alle tider, herunder steder det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til.

Eksempler på kulturminner, kulturmiljøer og freda kulturminner:

Kulturminner: Bygninger, boplasser, hustufter, gravhauger, bautasteiner, rydningsrøyser, stakktufter, veger og vegfar, fangst og fiskeinnretninger, tjære- og kullmiler, blåstergroper

Kulturmiljø: Gårdstun, seter, gravfelt, naust- og sjøhus

Freda kulturminner: Alle kulturminner fra før 1537, alle bygninger fra før 1650 og samiske kulturminner eldre enn 100 år er automatisk freda (freda bygninger kommer ikke inn under ordningen)

Følgende objekter og tiltak vil bli prioritert

- Skjøtsel av automatisk freda kulturminner.
- Kulturminner som ligger i områder som er med i "Verneplan for kulturmiljø" og/ eller "Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag"
- Kulturminner/ kulturmiljøer som er med i kommunale delplaner for kulturminner
- Tiltak på mindre bygninger som ikke skal brukes i landbruksdrifta eller andre næringer

Vilkår for å få tilskudd

- Tiltak skal bidra til skjøtsel av vegetasjon på og omkring kulturminner og kulturmiljøer, og tiltak som vedlikehold, istandsetting, bevaring og planlagt bruk av kulturminner og kulturmiljøer som er del av jordbrukets kulturlandskap
- Bevaring etter antikvariske metoder og prinsipper, foreta så få forandringer som mulig
- Mest mulig av kulturminnets/kulturmiljøets opprinnelige elementer/egenarter og helhet skal bevares
- Bruke tradisjonelle materialer og håndverksteknikker og farger

Gravhaugene på
Eggevammen i
Steinkjer

Tilskudd

Det kan gis tilskudd for denne ordningen på inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag.

F) Bevare verneverdige bygninger

Ordnningen har som formål å kunne bidra til restaurering og vedlikehold av verneverdig bygning i jordbrukets kulturlandskap. Verneverdig bygning er arkitektonisk eller kulturhistorisk verdifull bygning som ikke er fredet, men som likevel bør bevares etter antikvariske metoder og prinsipper. Tiltak kan være vedlikehold, istandsetting, bevaring og planlagt bruk av verneverdige bygg som er en del av landbrukets kulturlandskap. Freda bygninger omfattes ikke av ordningen.

Vilkår for å få tilskudd

- Tiltak skal bidra til istandsetting og vedlikehold av verneverdige bygninger i landbruket som kan nyttes på en hensiktsmessig måte i landbruksdrifta eller annen næring på landbrukseiendommen(e).
- Tilskudd kan gis til verneverdig seterbebyggelse der det er aktiv seterdrift.
- Verneverdige bygninger på landbrukseiendommen, eller tilknyttet seterbebyggelse, som ikke kan nyttes i næringsmessig sammenheng, deriblant våningshus, kan og omfattes av ordningen ved begrensa utvendige påkostninger som er viktige for et helhetlig gårdsmiljø
- Mindre utvendige påkostninger på andre verneverdige/eldre bygninger på gården som er viktige for å få til et helhetlig gårdsmiljø, kan inngå i tiltaket
- Restaurering og vedlikehold skal skje i samsvar med de prinsipper kulturminneforvaltninga legger til grunn. Dette gjelder blant annet:
  - Bevar opprinnelige elementer, unngå endringer.
  - Reparasjoner framfor hel utskifting.
  - Bruk av tradisjonelle, stedegne materialer og håndverksteknikker.
  - Bruk av tradisjonelle farger.
- Ved støtte til bygninger med næringsformål, stilles det vilkår om at bygningen brukes til næringsvirksomhet i minimum 10 år

Tilskudd

Bygninger kan få inntil 35% tilskudd av godkjent kostnadsoverslag.

Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter

Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter dekker formålene til de tidligere ordningene med områdetiltak og planlegging av fellestiltak.

Formålet med ordningen er å legge forholdene til rette for større helhetlige prosjekter som leder fram til konkrete kulturlandskaps- og forurensningstiltak.

Fellestiltak gjennomføres av flere grunneiere/søkere i fellesskap, med gjensidige forpliktelser. Det skal foreligge skriftlig avtale med grunneiere som blir berørt av tiltaket.

Områdetiltak handler om planlegging og lokalt mobiliseringsarbeid

- Det skal være knyttet til landskap og miljø i lokalsamfunnet
- Det skal være et geografisk avgrenset område (grend, dalside, nedslagsfelt, vassdrag)
- Det skal være i områder der det drives landbruksdrift
- Det skal bidra til å få til helhetlig miljøsatsing og landskapsutvikling i prosjektområdet
- Prosjektet skal resultere i en plan for gjennomføring av konkrete tiltak i området

FMLA rapport 4/00 (Veileder for søknad på tilskudd til områdetiltak i 2000) vil være retningsgivende.

Tiltak som innebærer oppfølging av et områdetiltak eller fellestiltak prioriteres høyt i Steinkjer kommune.

Tilskudd

Det kan gis tilskudd på inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag. I særlige verdifulle områder kan kommunen gjøre unntak og gi høyere tilskudd.

Bygging av kavlbru ved opprustning av Giltmarkveien i Kvam

Prioriteringer

Søkere som har innvilgede-ikke gjennomførte-prosjekt fra før, prioriteres ikke.

Tematiske prioriteringer:

1. Forurensningstiltak
  - Hydrotekniske anlegg
2. Kulturlandskapstiltak
  - Bevare og fremme biologisk mangfold og gammel kulturmark
  - Bevaring av kulturminner og kulturmiljøer
3. Forurensningstiltak
  - Særskilte bygningsmessige tiltak, inkl. overdekking gjødselkum
  - Økologiske rensertiltak
4. Kulturlandskapstiltak
  - Fremmede arter
  - Tilgjengelighet/opplevelseskvalitet
5. Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter
6. Forurensningstiltak
  - Miljøplanting
  - Omlegging til ekstensiv planteproduksjon

Geografiske prioriteringer:

Hovedprioriteringene er etter tema. Innen temaene gjøres følgende geografisk prioritering:

1. Forurensningstiltak

Det er oppgitt leirjordsområder som prioritet i 2021. Steinkjer kommune har mye leirjord, som gjør at vi ikke velger å liste opp spesifikke prioriterte områder, og velger derfor fortsatt å legge mest vekt på de prioriterte vassdragene i kommunen, som er opplista under. Det vil gjøres en samla vurdering av de ulike prosjektene basert på leirjord og prioriterte vassdrag.

Følgende prioriterte vassdrag prioriteres:

- Landsemvatnet
- Korsabekken
- Mæreselva
- Lorvikelva nedre
- Loråsbekken
- Stor-Aunbekken
- Hoabekken
- Tessem/Utvikelva, Kvarvingbekken
- Tilløpsbekker til Lømsen/Kjerringbekken
- Lundavatn, Børgin indre
- Ferja bekkefelt/Sprova
- Gladsøvassdraget/Gladsevatne,
- Røsegg/Røseggelva
- Holmvikbekken
- Moldelva med tilløpsbekker

2. Kulturlandskapstiltak – ingen geografisk prioritering

3. Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter – ingen geografisk prioritering